

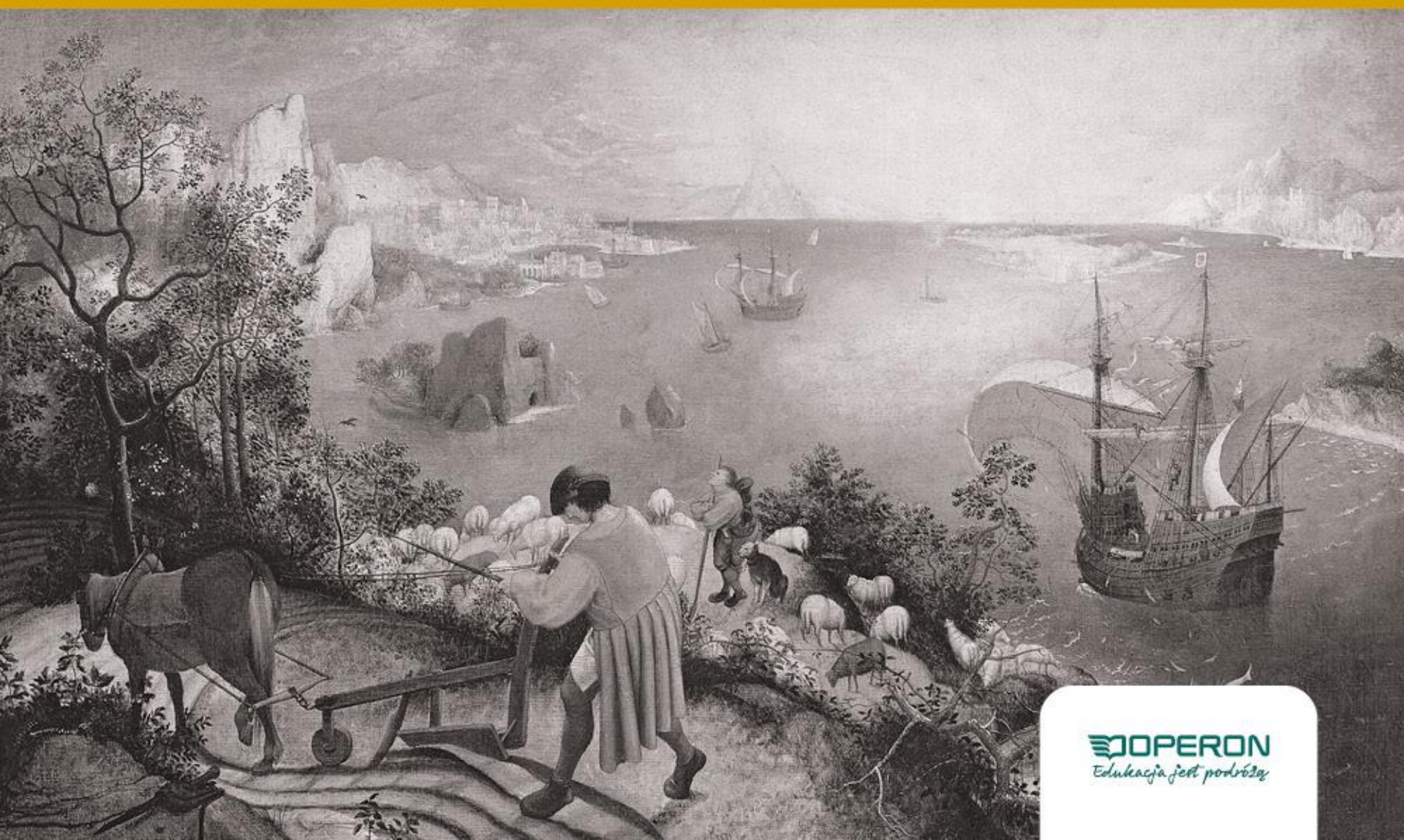
matura

ZGODNE
Z WYTYCZNYMI
CKE

USZCZUPLONA PODSTAWA PROGRAMOWA

Rozwiązania krok po kroku do arkuszy maturalnych

język polski
zakres podstawowy

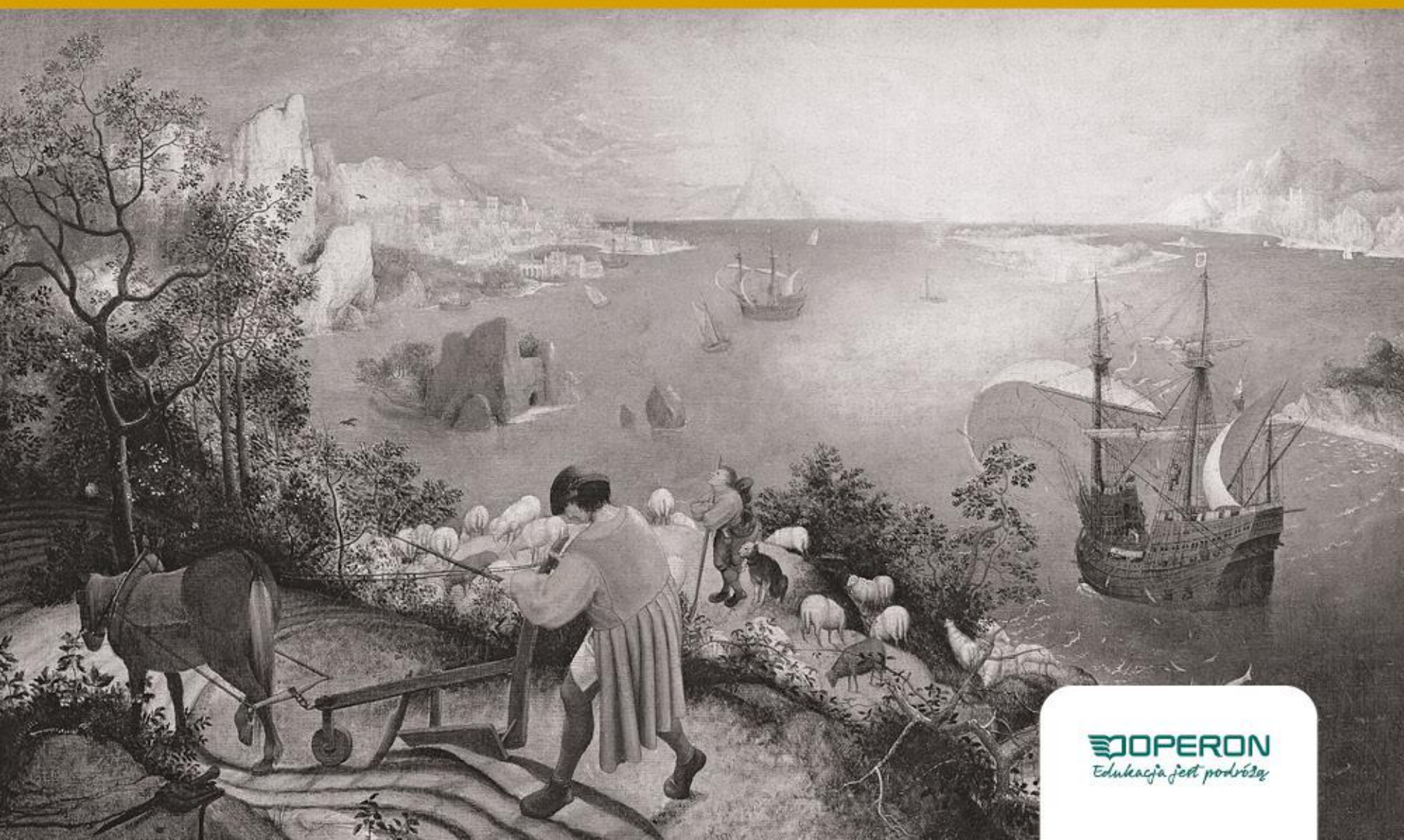
matura

ZGODNE
Z WYTYCZNYMI
CKE

USZCZUPLONA PODSTAWA PROGRAMOWA

Rozwiązania krok po kroku do arkuszy maturalnych

język polski
zakres podstawowy

Arkusz 1.

Zadanie 1. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie tekst 1.

Krok 2: Ustal, w jaki sposób tytuł artykułu wiąże się z jego treścią.

Krok 3: Zastanów się, jakich środków językowych użyto w tytule artykułu 1 – weź pod uwagę ich wpływ na znaczenie tytułu.

Przykładowa odpowiedź

Niektóre mechanizmy gry komputerowej przypominają zjawiska z realnego życia. Grając w Tetris, można „wygrać” z bolesnymi lub nieprzyjemnymi przeżyciami, tzn. ograniczyć ich zakres, oddziaływanie. Trzeba dążyć do bycia lepszym, a nawet najlepszym, pokonywać własne słabości. W sensie dosłownym uczyć się wygrywać z traumatycznymi przeżyciami.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna z uzasadnieniem odwołującym się do tekstu

1 pkt – odpowiedź poprawna z uzasadnieniem nieodwołującym się do tekstu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie oba teksty.

Krok 2: Znajdź w obu tekstach fragmenty dotyczące tego, w jaki sposób, zdaniem autorów, gry komputerowe wpływają na graczy.

Krok 3: Ustal, czy podejście autorów do tej kwestii jest takie same, czy też prezentują oni inne stanowisko w tej sprawie.

Krok 4: Formułując odpowiedź, odnieś się do przykładów z obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź

Tak. Obaj autorzy dostrzegają, że gry pozwalają graczom oderwać się od rzeczywistości.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 3. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie akapit 4. tekstu 2.

Krok 2: Scharakteryzuj mechanizm uzależnienia pierwotnego i wtórnego.

Krok 3: Porównaj te mechanizmy ze sposobem oddziaływania gry Tetris na graczy, opisanym w tekście 1. Wybierz właściwy mechanizm i sformułuj uzasadnienie.

Przykładowa odpowiedź

Mechanizm uzależnienia wtórnego. Grający może zapomnieć o zmartwieniach, o bólu, o trudnych sprawach z realnego życia.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 4. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie, czym charakteryzuje się styl naukowy.

Krok 2: Wyszukaj w obu tekstach odpowiednie zdania oraz wyrazy mogące świadczyć, że są to przekazy naukowe.

Krok 3: Wpisz cechy stylu naukowego oraz ich przykłady z obu tekstów do tabeli.

Przykładowa odpowiedź

Cechy stylu naukowego	Przykłady z tekstu 1.	Przykłady z tekstu 2.
terminy	np. zespół stresu pourazowego, reminiscencje, komponent wizualny	np. syndrom padaczki ekranowej, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne, uzależnienie pierwotne, wtórne
formy bezosobowe	np. ocenia się, zbadano	np. należy zwrócić, można wyróżnić

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie dwóch cech i ich przykładów z obu tekstów

1 pkt – poprawne podanie jednej cechy i jej przykładów z obu tekstów

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Uwaga: należy zaliczyć także inne cechy stylu naukowego, np. rozbudowaną, skomplikowaną składnię, obiektywizm wypowiedzi, powoływanie się na badania naukowe, autorytety, dane, liczby itp.

Zadanie 5. 0-4 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal, w jaki sposób autorzy obu tekstów podchodzą do wpływu gier komputerowych na życie graczy.

Krok 2: Znajdź podobieństwa i różnice w obu podejściach.

Krok 3: Przedstaw wnioski, do których dochodzą autorzy obu tekstów.

Krok 4: Sprawdź poprawność interpunkcyjną i ortograficzną oraz czy twoja notatka ma wymaganą liczbę wyrazów.

Przykładowa odpowiedź

Tematem obu tekstów jest oddziaływanie gier komputerowych na życie człowieka. Autorzy zgodnie zwracają uwagę, że pozwalają one zapomnieć o kłopotach czy niepowodzeniach. Powołując się na badania naukowe, formułują jednak odmienne tezy. Dr Jane McGonigal uważa, że ciekawa gra może pomóc uwolnić się od przykrych wspomnień, np. związanych z PTSD. Natomiast w drugiej wypowiedzi podkreśla się negatywne skutki, np. uzależnienia, nerwice, zaburzenia psychiczne czy moralne. Różne są także puenty obu tekstów – zachęta do korzystania z gier komputerowych w pierwszym tekście i podkreślenie, że gry niszczą moralność i psychikę graczy w drugim. [90 wyrazów]

Zasady oceniania

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne)

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych)

Uwaga: jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

Zadanie 6. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie znaczenie związku frazeologicznego „wieża Babel” oraz biblijną opowieść dotyczącą tej budowli.

Krok 2: Przyjrzyj się obrazowi Bruegla. Weź pod uwagę sposób, w jaki zostały na nim ukazane postaci oraz tytułowa wieża.

Przykładowa odpowiedź

Wizja wieży z obrazu jest zgodna z historią biblijną. Ukazuje niedokończenie budowy wieży ze względu na pychę jej twórców ukaraną przez Boga pomieszaniem ich języków. Znajduje potwierdzenie w znaczeniu frazeologizmu „wieża Babel” – przedsięwzięcie niemożliwe do zrealizowania, prowadzące tylko do chaosu i niezrozumienia.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 7. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zapoznaj się z tekstami. Zwróć uwagę na to, w jaki sposób inni ludzie podchodzą do Hioba oraz próby, której został poddany.

Krok 2: Odpowiedz na kolejne pytania. Każde sformułowanie powinno odnosić się do obu analizowanych tekstów.

Poprawna odpowiedź

1. P, 2. F, 3. P

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 8. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie utwór Horacego.

Krok 2: Przypomnij sobie najważniejsze antyczne kierunki filozoficzne.

Krok 3: Znajdź fragmenty tekstu mówiące o radości życia oraz wartości cnoty w ludzkim życiu.

Przykładowa odpowiedź

Cytat	Nazwa kierunku filozoficznego, do którego nawiązuje autor	Główne założenia, wartości, postawy charakterystyczne dla tego kierunku
<i>Lepiej tak przyjąć wszystko, jak się zdarzy, Nie troszcz się o to i... klaruj swe winy</i>	stoicyzm	cnota pojmowana jako życie zgodnie z zasadami rozumu, postawa życiowa charakteryzująca się równowagą duchową i umiejętnością zachowania spokoju w każdej sytuacji
<i>łap dzień każdy</i>	epikureizm	przyjemność (dobro najwyższe) prowadzi do szczęścia (najwyższego celu), wezwanie do korzystania z każdego dnia, hasło <i>carpe diem</i>

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wersów tabeli

1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wersu tabeli

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 9. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie treść *Makbeta* Williama Szekspira.

Krok 2: Przeanalizuj plakat Andrzeja Pągowskiego. Weź pod uwagę m.in. kolorystykę plakatu, co postać przedstawiona na plakacie ma na głowie, w jaki sposób zostały ukazane oczy postaci.

Krok 3: Przeanalizuj sposób ukazania bohatera *Makbeta* na plakacie – ustal, co oznacza korona oraz zasłonięte oczy bohatera.

Przykładowa odpowiedź

- Makbet był rycerzem – na głowie ma konstrukcję przypominającą hełm rycerski.
- Zaślepiła go żądza władzy – hełm, przypominający także koronę, zasłania mu oczy.
- Popelniał zbrodnie – symbolizuje je kolor czerwony.
- Mury zamku symbolizują zamek Makbeta.
- Mury sugerują przeświadczenie Makbeta, że jest za nimi bezpieczny.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie trzech poprawnych informacji o Makbecie wynikających z analizy plakatu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 10. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie podany fragment III części *Dziadów* Adama Mickiewicza.

Krok 2: Przeanalizuj obraz narodu polskiego oraz jego losów, który wyłania się z podanego fragmentu.

Krok 3: Weź pod uwagę, co zyskają inne kraje dzięki poświęceniu Polscy.

Przykładowa odpowiedź

Mesjanizm – idea zakładająca, że polski naród składa ofiarę ze swojego cierpienia za zbawienie swoje i innych ciemnionych narodów.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Zadanie 11. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zapoznaj się z dwoma fragmentami.

Krok 2: Ustal, jaka wizja życia człowieka wyłania się z tych tekstów. Weź pod uwagę to, na ile ma on wpływ na to, co mu się przydarza.

Krok 3: Zastanów się, jak nazywa się motyw pojawiający się w obu tekstach.

Przykładowa odpowiedź

Motyw *theatrum mundi* – życie to teatr, gra, spektakl reżyserowany przez los, fatum, siły wyższe.

Lalka – ludzie są jak zabawki, lalki, sterowane przez siły od nich niezależne.

O żywocie ludzkim – człowiek jest marionetką w rękach losu.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wskazanie motywu i uzasadnienie odnoszące się do obu tekstów

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 12.

Zadanie 12.1. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj podany fragment *Wesela*, a następnie przypomnij sobie treść całego dramatu Stanisława Wyspiańskiego.

Krok 2: Ustal, w którym momencie wesela wykonywany jest chocholi taniec. Weź pod uwagę, kiedy pojawia się w utworze postać chochoła.

Krok 3: Przeanalizuj sposób zachowania się bohaterów w czasie chocholego tańca. Ustal, jakie postawy wobec sprawy narodowej może symbolizować to zachowanie.

Przykładowa odpowiedź

Chocholi taniec symbolizuje uśpienie, marazm polskiego społeczeństwa niezdolnego do zrywu narodowowyzwoleńczego.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 12.2. 0–2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj didaskalia w załączonym fragmencie dramatu.

Krok 2: Znajdź w didaskaliach środki stylistyczne tworzące ich poetycki charakter.

Krok 3: Uzupełnij tabelę odpowiednimi nazwami i przykładami.

Przykładowa odpowiedź

Środek stylistyczny	Przykład
epitet	dziwnym dźwiękiem

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne nazwanie dwóch środków stylistycznych i podanie właściwych przykładów

1 pkt – poprawne nazwanie jednego środka stylistycznego i podanie właściwego przykładu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 13. 0-1 pkt**Rozwiązanie krok po kroku**

Krok 1: Przeczytaj uważnie podany fragment *Zdążyć przed Panem Bogiem* Hanny Krall, a następnie przypomnij sobie treść całego utworu.

Krok 2: Czym zajmował się Marek Edelman w getcie przed powstaniem i w czasie wybuchu powstania? Jaki zawód wykonywał po wojnie?

Krok 3: Zinterpretuj tytuł tekstu Hanny Krall, biorąc pod uwagę podejście Edelmana do wykonywanych obowiązków oraz jego doświadczenia z getta.

Przykładowa odpowiedź

Zdążyć przed Panem Bogiem – uratować kogoś, przedłużyć życie ponad czas, który Bóg zaplanował, lub wybrać rodzaj śmierci, wyprzedzając decyzję Stwórcy.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 14. 0-2 pkt**Rozwiązanie krok po kroku**

Krok 1: Przeczytaj oba wiersze.

Krok 2: Przypomnij sobie pojęcie *pokolenie Kolumbów*. Ustal, jakie problemy i rozterki towarzyszyły młodym ludziom z tej generacji.

Krok 3: Rozstrzygnij, jakie problemy i rozterki pokolenia Kolumbów przedstawiają obaj autorzy – weź pod uwagę czas wojny (Krzysztof Kamil Baczyński) oraz okres powojenny (Tadeusz Różewicz).

Przykładowa odpowiedź

Krzysztof Kamil Baczyński – konieczność dokonania wyboru między wiernością swoim marzeniom a miłością do ojczyzny.

Tadeusz Różewicz – niemożność zaadaptowania się do nowych warunków po wojnie mimo ocalenia.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie problemów pokolenia Kolumbów przedstawionych w obu wierszach

1 pkt – poprawne podanie problemów pokolenia Kolumbów przedstawionych w jednym wierszu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 15.**Zadanie 15.1. 0-1 pkt****Rozwiązanie krok po kroku**

Krok 1: Przeczytaj uważnie wiersz Stanisława Barańczaka.

Krok 2: Ustal, co jest tematem utworu, w jaki sposób skonstruowana została postać podmiotu lirycznego.

Krok 3: Przypomnij sobie, czym jest ironia.

Krok 4: Przeanalizuj kolejne wypowiedzi podmiotu lirycznego. Weź pod uwagę jego stosunek do świata i drugiego człowieka.

Krok 5: Ustal, które z wypowiedzi podmiotu lirycznego mają charakter ironiczny.

Przykładowa odpowiedź

Ironia w wierszu polega na:

- zwracaniu się do Boga w sposób pozbawiony patosu, językiem potocznym, poufale: „Szkoda, że Cię tu nie ma”; w rzeczywistości wyraża żal, podkreśla samotność i zagubienie człowieka w świecie;
- opisywaniu dramatu ludzkiej egzystencji językiem banału;
- nazywaniu dorobku ludzkiej cywilizacji „mieszanką śmiecia i rozpacz”.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 16. 0–35 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Wybierz temat pracy.

Krok 2: Zastanów się, w jaki sposób należy rozumieć pojawiające się w nim zagadnienie. Ustal swoje stanowisko wobec problemu.

Krok 3: Zastanów się, w jaki sposób problem został ukazany w utworze, do którego musisz się odwołać.

Krok 4: Poszukaj innych tekstów literackich, w których pojawia się analizowany problem. Ustal, w jaki sposób został on zaprezentowany. Następnie wybierz tekst, który wykorzystasz w swoich rozważaniach.

Krok 5: Wyszukaj konteksty, do których możesz się odwołać, aby pogłębić i urozmaicić swoją wypowiedź. Pamiętaj, że muszą być one wnikliwe.

Krok 6: Zadbaj o kompozycję oraz poprawność językową i interpunkcyjną swojej pracy.

Krok 7: Sprawdź, czy praca posiada odpowiednią liczbę słów.

Zasady oceniania

0–35 pkt – odpowiedź w pełni poprawna merytorycznie, kompozycyjnie oraz językowo, w tym:

0–1 pkt – spełnienie formalnych warunków polecenia

0–16 pkt – kompetencje literackie i kulturowe

0–7 pkt – kompozycja wypowiedzi:

0–3 pkt – struktura wypowiedzi

0–3 pkt – spójność wypowiedzi

0–1 pkt – styl wypowiedzi

0–11 pkt – język wypowiedzi:

0–7 pkt – zakres i poprawność środków językowych

0–2 pkt – poprawność ortograficzna

0–2 pkt – poprawność interpunkcyjna

Arkusz 2.

Zadanie 1. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie oba teksty i znajdź fragmenty mówiące o stosunku autorów do nowych form książki.

Krok 2: Porównaj podejście autorów do nowych form książki. Zwróć uwagę na to, w jaki sposób postrzegają oni tę formę literatury.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów z obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź

Autorzy obu tekstów mają trochę inny stosunek do nowych form książek. Dobrowolski uważa, że nowoczesne technologie szkodzą autonomii książek i dlatego ich nie popiera. Maroń natomiast je akceptuje.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Znajdź w tekście Michała Zająca fragment dotyczący książki konwergencyjnej. Ustal, czym ona jest, jakie ma cechy oraz jakie spełnia funkcje.

Krok 2: Znajdź w tekście Zdzisława Dobrowolskiego informacje dotyczące hipertekstu. Ustal, czym on jest oraz jakie ma cechy.

Krok 3: Rozstrzygnij, czy książka konwergencyjna oraz hipertekst mają wspólne cechy.

Krok 4: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów z obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź

Tak. Obie formy książek zakładają inne niż w tradycyjnym czytelnictwie zaangażowanie odbiorcy. Książka konwergencyjna, czyli papierowa wersja tekstu wzbogacana o medialne rozszerzenia narracji, wymaga aktywnej postawy odbiorcy, a hipertekst to taka organizacja tekstu, która umożliwia odbiorcy łączenie go z obrazem, dźwiękiem i animacją.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 3. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Określ formę kodeksu w świetle przytoczonych tekstów – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 2: Przypomnij sobie, czym charakteryzuje się funkcja informatywna tekstu – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 3: Przypomnij sobie wyznaczniki stylu potocznego i odnieś je do tekstu 2. – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. F, 2. P, 3. F

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 4. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal znaczenie słowa *erozja*, następnie odnieś je do stwierdzenia Zdzisława Dobrowolskiego.

Krok 2: Podaj nazwę środka artystycznego wyrazu, który zastosował autor tekstu.

Krok 3: Ustal, co autor miał na celu, wprowadzając do tekstu sformułowanie „erozja kultury książki”.

Przykładowa odpowiedź

Nazwa środka artystycznego: metafora

Funkcja: pokazuje negatywny stosunek autora tekstu do opisywanego zjawiska niszczenia, degradacji tradycyjnej formy książki i tradycyjnego czytelnictwa, urozmaica styl wypowiedzi, oddziałuje na wyobraźnię czytelnika

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie środka artystycznego i określenie jego funkcji

1 pkt – poprawne podanie środka artystycznego lub określenie jego funkcji

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 5. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Znajdź w tekście Zdzisława Dobrowolskiego fragment, w którym pojawia się sformułowanie „trywializowanie literatury”. Przypomnij sobie jego znaczenie w kontekście rozważań autora.

Krok 2: Ustal, czy sformułowanie „trywializowanie literatury” może stanowić podsumowanie kwestii, o których pisze Michał Zając.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów.

Przykładowa odpowiedź

Autor tekstu 1. mógłby użyć tego wyrażenia, gdyż opisuje kryzys kultury symbolicznej, czyli wysokiej, a trywializacja literatury to obniżenie jej poziomu i degradowanie jej znaczenia.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 6. 0-4 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal, w jaki sposób autorzy obu tekstów podchodzą do nowych form książek – jak oceniają to zjawisko (pozytywne i negatywne aspekty).

Krok 2: Znajdź podobieństwa i różnice w obu podejściach.

Krok 3: Przedstaw wnioski, do których dochodzą autorzy obu tekstów.

Krok 4: Sprawdź poprawność interpunkcyjną i ortograficzną oraz czy twoja notatka ma wymaganą liczbę wyrazów.

Przykładowa odpowiedź

Autorzy obu tekstów rozważają wpływ technologii komputerowych na rozwój nowych form książki. Ich stanowiska w tej kwestii są jednak inne. Zdzisław Dobrowolski pisze o kryzysie tradycyjnej formy książki i związanej z nią kultury wysokiej, dlatego opowiada się za jej ochroną. Agnieszka Maroń natomiast analizuje nowinki technologiczne pod kątem ich znaczenia dla rozwoju literatury. Zauważa związane z tym zagrożenia, ale koncentruje się na korzyściach z nich wynikających. [66 wyrazów]

Zasady oceniania

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne)

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych)

Uwaga: jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

Zadanie 7. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie fragment Biblii oraz fragment *Mitologii*.

Krok 2: Przeanalizuj sposób, w jaki opisano stworzenie świata w tych fragmentach.

Krok 3: Znajdź trzy różnice w przedstawieniu stworzenia świata w obu tekstach. Odnieś się do tego, w jaki sposób powstał świat, ile czasu trwał ten proces oraz kto brał w tym udział.

Przykładowa odpowiedź

1. Według *Biblii* Bóg stworzył świat, brak przyczyny sprawczej w mitach.
2. Wszystko, co stworzył Bóg, było dobre, a według mitologii na świecie pojawiło się zło.
3. Monoteizm w *Biblii*, a politeizm w mitach.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie trzech różnic

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 8. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie, z której epoki pochodzą wskazane w tabeli utwory literackie (weź pod uwagę ich tematykę oraz cechy).

Krok 2: Wpisz poprawne odpowiedzi do tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. D, 2. A, 3. F

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 9.

Zadanie 9.1. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie sonet Petrarki.

Krok 2: Zwróć uwagę na to, czy w utworze pojawia się bezpośredni zwrot do adresata – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 3: Ustal, jaka jest tematyka sonetu Petrarki, i porównaj ją z cyklem trenów Jana Kochanowskiego – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 4: Rozstrzygnij, czy w dwóch pierwszych zwrotkach pojawiają się rymy w schemacie AABB – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. F, 2. P, 3. F

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 9.2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zwróć uwagę na charakter dwóch pierwszych oraz dwóch ostatnich strof utworu Petrarki.

Krok 2: Policz liczbę wersów w każdej strofie, przeanalizuj układ strof w sonecie Petrarki.

Przykładowa odpowiedź

cztery zwrotki:

- dwie pierwsze strofy czterowersowe, o charakterze opisowym
- dwie następne trzywersowe, o charakterze refleksyjnym

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie dwóch cech sonetu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 10. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przyjrzyj się uważnie obrazowi Caspara Davida Friedricha. Przeanalizuj jego tytuł.

Krok 2: Zwróć uwagę na to, w jakim miejscu znajduje się bohater obrazu, przeanalizuj jego pozę.

Krok 3: Ustal, czy na obrazie znajdują się inne postaci. Zastanów się, o czym może świadczyć sposób ukazania bohatera obrazu.

Przykładowa odpowiedź

- samotnik
- wrażliwy na piękno natury
- indywidualista
- tajemniczy

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie trzech cech bohatera romantycznego

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 11.

Zadanie 11.1. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie podany fragment *Lalki* Bolesława Prusa.

Krok 2: Ustal, czy osoba opowiadająca o wydarzeniach jest ich świadkiem lub uczestnikiem, czy też znajduje się poza światem przedstawionym i posiada np. wiedzę o myślach i uczuciach bohaterów. Zwróć uwagę na czasowniki.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do tekstu.

Przykładowa odpowiedź

narracja pierwszoosobowa

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 11.2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie *Pamiętnik starego subiekta* stanowiący część *Lalki* Bolesława Prusa.

Krok 2: Ustal, do jakich wydarzeń odwoływał się w nim Ignacy Rzecki – jakie miejsce zajmowała w zapiskach bohatera jego młodość, wydarzenia historyczne, bieżące sprawy.

Przykładowa odpowiedź

- polityka
- sprawy dotyczące jego życia osobistego, np. jego relacja ze Stanisławem Wokulskim, prowadzenie sklepu
- wspomnienia
- komentarze do wydarzeń

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 12.

Zadanie 12.2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie, w których scenach pojawiały się poszczególne przedmioty. Ustal, co oznaczały i w jaki sposób wpływały na rozwój akcji dramatu.

Krok 2: Wpisz poprawne odpowiedzi do tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. B, 2. D, 3. C, 4. A

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 14. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie, w którym miejscu pojawia się fragment z utworu Fiodora Dostojewskiego oraz jaką rolę odgrywa w *Innym świecie* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.

Krok 2: Wybierz poprawną odpowiedź.

Poprawna odpowiedź

C

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Zadanie 15. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal, jakie cechy reprezentują postaci biorące udział w ostatniej scenie *Tanga* Sławomira Mrożka.

Krok 2: Weź pod uwagę to, kto prowadzi, dominuje w tańcu oraz jakie ma to znaczenie dla odczytania sensu sceny.

Krok 3: Przypomnij sobie, co symbolizuje tytuł dramatu Sławomira Mrożka.

Przykładowa odpowiedź

Triumf prymitywnej siły ludu nad inteligencją, rewolucja prowadząca do rządów autorytarnych, zwycięstwo kultury niskiej, upadek moralny.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 16.

Zadanie 16.1. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie wiersz Wisławy Szymborskiej.

Krok 2: Przypomnij sobie, czym jest ironia.

Krok 3: Przeanalizuj sposób, w jaki zostało ukazane w wierszu tytułowe uczucie. Ustal, czy sposób jego ukazania jest równoznaczny ze sformułowaniem „miłość szczęśliwa”.

Przykładowa odpowiedź

Ironiczny sens wiersza polega na ukazaniu uczucia z perspektywy ludzi, którzy nigdy go nie zaznali. Przewrotnie potraktowano miłość jako coś złego.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 16.2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal nazwy środków artystycznego wyrazu pojawiających się w wierszu Wisławy Szymborskiej.

Krok 2: Przeanalizuj funkcję tych środków artystycznego wyrazu. Ustal, jaki efekt autorka chciała osiągnąć, wprowadzając je do utworu.

Przykładowa odpowiedź

Nazwa środka artystycznego	Przykład z tekstu	Funkcja w tekście
wykrzyknienie	<i>Wygląda to na znowę za plecami ludzkości!</i>	pokazuje stan emocjonalny nadawcy
epitet	<i>wymyślne obowiązki</i>	uwydatnia cechę

Zasady oceniania

1 pkt – podanie dwóch nazw środków artystycznych oraz określenie ich funkcji w tekście

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 17. 0-35 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Wybierz temat pracy.

Krok 2: Zastanów się, w jaki sposób należy rozumieć pojawiające się w nim zagadnienie. Ustal swoje stanowisko wobec problemu.

Krok 3: Zastanów się, w jaki sposób problem został ukazany w utworze, do którego musisz się odwołać.

Krok 4: Poszukaj innych tekstów literackich, w których pojawia się analizowany problem. Ustal, w jaki sposób został on zaprezentowany. Następnie wybierz tekst, który wykorzystasz w swoich rozważaniach.

Krok 5: Wyszukaj konteksty, do których możesz się odwołać, aby pogłębić i urozmaicić swoją wypowiedź. Pamiętaj, że muszą być one wnikliwe.

Krok 6: Zadbaj o kompozycję oraz poprawność językową i interpunkcyjną swojej pracy.

Krok 7: Sprawdź, czy praca posiada odpowiednią liczbę słów.

Zasady oceniania

0-35 pkt – odpowiedź w pełni poprawna merytorycznie, kompozycyjnie oraz językowo, w tym:

0-1 pkt – spełnienie formalnych warunków polecenia

0-16 pkt – kompetencje literackie i kulturowe

0-7 pkt – kompozycja wypowiedzi:

0-3 pkt – struktura wypowiedzi

0-3 pkt – spójność wypowiedzi

0-1 pkt – styl wypowiedzi

0-11 pkt – język wypowiedzi:

0-7 pkt – zakres i poprawność środków językowych

0-2 pkt – poprawność ortograficzna

0-2 pkt – poprawność interpunkcyjna

Arkusz 3.

Zadanie 1. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zwróć uwagę na metafory pojawiające się w podanych sformułowaniach. Ustal, w jaki sposób należy je rozumieć.

Krok 2: Zdefiniuj słowo *polonocentryzm*. Odnieś je do sytuacji polskiego kina współczesnego.

Przykładowa odpowiedź

1. Im dłuższy proces tworzenia filmu, tym więcej kosztuje.
2. Polskie filmy charakteryzowały się spojrzeniem na wszystko z punktu widzenia Polski i Polaków, co było skutkiem sytuacji społeczno-politycznej.

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne wyjaśnienie obu stwierdzeń
1 pkt – poprawne wyjaśnienie jednego stwierdzenia
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Znajdź w obu tekstach fragmenty, które prezentują opinie autorów na temat stanu polskiego kina.

Krok 2: Zestaw je ze sobą – rozstrzygnij, czy autorzy tekstów podchodzą do tej kwestii w podobny sposób.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, podając konkretne przykłady z obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź

Opinie obu autorów są podobne – pozytywnie oceniają procesy zachodzące w polskiej kinematografii.

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 3. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Oceń nacechowanie emocjonalne wskazanych wyrazów w przytoczonych tekstach – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 2: Przypomnij sobie cechy frazeologizmu – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 2: Przypomnij sobie, co to jest mowa potoczna – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. P, 2. P, 3. F

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 4. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Znajdź w tekście Adama Kruka fragment dotyczący kwestii kobiecych we współczesnym polskim kinie.

Krok 2: Ustal, w jaki sposób autor tekstu odnosi się do tej kwestii, w jaki sposób ją widzi i ocenia.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów z tekstu.

Przykładowa odpowiedź

Adam Kruk stwierdza, że tematyka kobieca i prywatne spojrzenie na historię są tak rozpowszechnione w polskim kinie, że zastępują one popularne dotychczas trendy, zdominowane przez męską perspektywę, ale utrzymuje się nadal w nurcie męczeńskim.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 5. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zwróć uwagę na znak interpunkcyjny kończący pierwsze wyrażenie oraz znaki oddzielające poszczególne słowa w drugim przykładzie.

Krok 2: Ustal, w jakim celu autorzy umieścili podane sformułowania w swoich tekstach.

Przykładowa odpowiedź

Przykład z tekstu	Nazwa zabiegu językowego	Funkcja w tekście
<i>Jak długo potrwa?</i>	pytanie retoryczne	pobudza wyobraźnię odbiorcy, skłania go do refleksji
<i>żołnierzem, ułanem, rycerzem</i>	wyliczenie	podkreśla wielość, różnorodność

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne nazwanie obu zabiegów językowych i wyjaśnienie ich funkcji w tekście

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 6. 0–4 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal, w jaki sposób autorzy obu tekstów podchodzą do zjawiska współczesnego polskiego kina.

Krok 2: Znajdź podobieństwa i różnice w obu podejściach.

Krok 3: Przedstaw wnioski, do których dochodzą autorzy obu tekstów.

Krok 4: Sprawdź poprawność interpunkcyjną i ortograficzną oraz czy twoja notatka ma wymaganą liczbę wyrazów.

Przykładowa odpowiedź

Bartosz Staszczyszyn i Adam Kruk analizują różne zagadnienia współczesnego polskiego kina. Są zgodni w pozytywnej ocenie rozwoju rodzimej kinematografii. Autor pierwszego tekstu koncentruje się jednak na kwestiach związanych z przyspieszającym tempem produkcji filmów i na zagadnieniach ekonomicznych. Autor tekstu drugiego natomiast, podkreślając zmiany w finansowaniu polskich filmów, zwraca uwagę na wychodzenie naszego kina z kryzysu dzięki oryginalnemu podejmowaniu nowych tematów i odzyskiwaniu bardziej wyrafinowanej widowni. Obaj doceniają rolę Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej. [72 wyrazy]

Zasady oceniania

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne)

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych)

Uwaga: jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

Zadanie 7. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie najważniejsze postaci mitologiczne i ich cechy oraz to, czym się zajmowały.

Krok 2: Dopisz do postaci litery oznaczające odpowiednie opisy.

Poprawna odpowiedź

1. D, 2. C, 3. F, 4. A, 5. B

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 8.

Zadanie 8.1. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie fragment Apokalipsy św. Jana. Zwróć uwagę, jakie pojawiają się w nim postaci oraz co ze sobą przynoszą/co zapowiadają na ziemi.

Krok 2: Przyjrzyj się rycinie. Zdecyduj, czy ukazane na niej postaci odpowiadają tym, które pojawiają się we fragmencie Apokalipsy św. Jana. Zwróć uwagę na nastrój panujący w obu tekstach kultury.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów z obu dzieł.

Przykładowa odpowiedź

Obraz końca świata w obu dziełach zasadniczo jest zgodny: czterej jeźdźcy z symbolicznymi atrybutami: śmierć – widły, głód – waga, wojna – miecz, łuk – zwycięstwo; w obu dziełach panuje nastrój grozy.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem odwołującym się do obu dzieł

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 8.2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie fragment Apokalipsy św. Jana.

Krok 2: Zwróć uwagę na sposób budowy zdań – ich składnię.

Krok 3: Ustal, jakimi środkami językowymi posługuje się autor, aby wzmocnić swój przekaz, nadać mu plastyczność. Podaj konkretne przykłady.

Przykładowa odpowiedź

Zabieg językowy charakterystyczny dla stylu biblijnego	Przykład z tekstu
symbole	pieczęcie, konie
paralelizm składniowy	A gdy [...] drugie Zwierzę mówiące: Przyjdź!, A gdy [...] trzecie Zwierzę mówiące: Przyjdź!
rozpoczynanie zdań od spójników	I ujrzałem [...], I wyszedł [...], A gdy otworzył [...]

Zasady oceniania

1 pkt – podanie trzech poprawnych nazw środków językowych i obrazujących je przykładów z tekstu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 10. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie treść *Makbeta* Williama Szekspira.

Krok 2: Ustal, do jakiego motywu życia ludzkiego nawiązuje przedstawiony fragment dramatu.

Krok 3: Weź pod uwagę, jakich czynów dopuszcza się tytułowy bohater tego dramatu oraz jakie ma to dla niego konsekwencje.

Przykładowa odpowiedź

Motyw: życie jako teatr

Fakty z życia Makbeta, np.:

1. Zwiedzenie przez czarownice i uległość wobec żony, a w konsekwencji zamordowanie króla Dunkana.
2. Rozkaz pozbycia się przyjaciela Banka.
3. Zamordowanie żony i dzieci Makdufa.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie motywu oraz trzech faktów z życia Makbeta

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 11. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie treść *Lalki* Bolesława Prusa, a następnie przeczytaj tekst Jacka Kaczmarskiego.

Krok 2: Dopisz do sformułowań w tabeli przykłady konkretnych wydarzeń z powieści Bolesława Prusa.

Przykładowa odpowiedź

Cytat z tekstu Jacka Kaczmarskiego	Odpowiadające mu wydarzenie z <i>Lalki</i>
<i>Szlangbaum szlachetne weksle liczy</i>	Henryk Szlangbaum – przyjaciel Wokulskiego, przejął po nim sklep.
<i>Patrioci do Paryża jadą</i>	Wokulski pojechał do Paryża m.in. dlatego, że nie mógł znaleźć sobie miejsca w Warszawie od czasu powrotu z zesłania za udział w powstaniu.
<i>Świat jest brzemienny w wynalazki W metale od powietrza lżejsze</i>	Profesor Geist pracował nad wynalezieniem metalu lżejszego od powietrza.
<i>Artyście z Włoch o głosie zdartym Salon pod nogi zachwył ściele</i>	Wokulski opłacił klakę dla Rossiego, aby sprawić przyjemność Izabeli.
<i>Prosty kolejarz nie chce pojąć Że można z życiem chcieć się rozstać</i>	Dróżnik Wysocki uratował Wokulskiego przed samobójstwem na torach.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyporządkowanie do cytatów pięciu wydarzeń z *Lalki*

1 pkt – poprawne przyporządkowanie do cytatów czterech wydarzeń z *Lalki*

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 13. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie losy Cezarego Baryki w Rosji oraz w Polsce. Ustal, z jakimi środowiskami spotykał się w Warszawie oraz jak oceniał ich wizję dalszych losów kraju.

Krok 2: Przeanalizuj sposób zachowania się Cezarego Baryki w ostatniej scenie – weź pod uwagę to, czy bohater identyfikuje się z innymi ludźmi czy też nie.

Krok 3: Ustal, jakie wrażenia wyniósł z pobytu w Polsce Cezary Baryka – czy związał się na stałe z jakimś środowiskiem, zaangażował się w działania którejs z frakcji.

Przykładowa odpowiedź

Ostatnia scena powieści pokazuje Cezarego Barykę na czele protestujących robotników. Nie identyfikuje się on jednak z nimi do końca, wychodzi z tłumu wprost na oddział żołnierzy – sam w wojskowym mundurze. Ten strój podkreśla jego troskę o losy Polski, o wolność, za którą walczył. Nie wiadomo, jak potoczyły się jego dalsze losy, nie wiadomo, czy przeżył. Scena ta oznacza, że młody bohater nie akceptuje żadnego z trzech programów reform dla Polski. Rozumie prawo ludu do walki o lepsze życie, ale zna krwawe metody rewolucji z Rosji, więc nie może akceptować działań komunistów w Polsce.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 15. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie fragment opowiadania Tadeusza Borowskiego.

Krok 2: Przypomnij sobie, czym był behawioryzm oraz na czym polegało jego wprowadzenie do utworu literackiego.

Krok 3: Ustal, w jaki sposób zachowują się bohaterowie opisywani przez Borowskiego – weź pod uwagę elementy, na których skupia się autor, opisując sytuację.

Przykładowa odpowiedź

Autor przedstawia bohaterów tylko przez ich działania, w zewnętrznych reakcjach, bez analizy psychologicznej. Autor stosuje obiektywizm, używa form bezosobowych.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 16.

Zadanie 16.2. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie motto poprzedzające wiersz Stanisława Barańczaka.

Krok 2: Ustal, w jaki sposób motto odnosi się do tematu, który podejmuje Stanisław Barańczak w swoim utworze.

Krok 3: Możesz wziąć pod uwagę kontekst biograficzny – emigracyjne losy obu autorów.

Przykładowa odpowiedź

Motto wprowadza w problematykę utworu, czyli krytykę oceniania rzeczy i osób po pochodzeniu, a nie zgodnie z ich prawdziwą wartością.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 17. 0-35 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Wybierz temat pracy.

Krok 2: Zastanów się, w jaki sposób należy rozumieć pojawiające się w nim zagadnienie. Ustal swoje stanowisko wobec problemu.

Krok 3: Zastanów się, w jaki sposób problem został ukazany w utworze, do którego musisz się odwołać.

Krok 4: Poszukaj innych tekstów literackich, w których pojawia się analizowany problem. Ustal, w jaki sposób został on zaprezentowany. Następnie wybierz tekst, który wykorzystasz w swoich rozważaniach.

Krok 5: Wyszukaj konteksty, do których możesz się odwołać, aby pogłębić i urozmaicić swoją wypowiedź. Pamiętaj, że muszą być one wnikliwe.

Krok 6: Zadbaj o kompozycję oraz poprawność językową i interpunkcyjną swojej pracy.

Krok 7: Sprawdź, czy praca posiada odpowiednią liczbę słów.

Zasady oceniania

0-35 pkt – odpowiedź w pełni poprawna merytorycznie, kompozycyjnie oraz językowo, w tym:

0-1 pkt – spełnienie formalnych warunków polecenia

0-16 pkt – kompetencje literackie i kulturowe

0-7 pkt – kompozycja wypowiedzi:

0-3 pkt – struktura wypowiedzi

0-3 pkt – spójność wypowiedzi

0-1 pkt – styl wypowiedzi

0-11 pkt – język wypowiedzi:

0-7 pkt – zakres i poprawność środków językowych

0-2 pkt – poprawność ortograficzna

0-2 pkt – poprawność interpunkcyjna

Arkusz 4.

Zadanie 1. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Znajdź w obu tekstach fragmenty, w których autorki wymieniają przyczyny biedy.

Krok 2: Porównaj je – ustal, czy autorki widzą takie same przyczyny biedy.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów z obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź

Obie autorki podają kilka podobnych przyczyn biedy, takich jak słabość polityki socjalnej, niski poziom wykształcenia, wielodzietność. Ponadto Kurowska zwraca uwagę zwłaszcza na poziom zamożności kraju, a Sapała – m.in. na nieuczciwość pracodawców i zaniedbania wynikające z niedostatku.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie odnoszące się do obu tekstów

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie, czym są kolokwializmy, i sprawdź, czy występują w obu tekstach – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 2: Przypomnij sobie wyznaczniki reportażu i odnieś je do obu tekstów – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 3: Określ nacechowanie emocjonalne wskazanych wyrazów w kontekście przytoczonych tekstów – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. F, 2. F, 3. P

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 3. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Wyjaśnij znaczenie sformułowań – zwróć szczególną uwagę na znaczenie wyrazów *kusy* oraz *sutereną*.

Krok 2: Określ, jakim środkiem stylistycznym można nazwać wskazane sformułowania.

Krok 3: Ustal, w jakim celu autorki obu tekstów posłużyły się umieszczonymi w tabeli sformułowaniami – weź pod uwagę ich nacechowanie.

Przykładowa odpowiedź

Sformułowanie	Znaczenie	Nazwa środka stylistycznego	Funkcja środka stylistycznego w tekście
<i>kusy budżet</i>	skąpy, zbyt mały budżet, tu w kontekście czasu: za mało czasu	epitet	uwydatnienie cechy opisywanego zjawiska; podkreślenie presji czasu
<i>Jesteśmy sutereną Europy.</i>	gorsze niż w całej Europie warunki mieszkaniowe w Polsce	metafora	ujawnienie stosunku emocjonalnego autora, wzbogacenie języka

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne podanie dwóch znaczeń oraz nazw środków stylistycznych i ich funkcji w tekście
 1 pkt – poprawne podanie jednego znaczenia oraz nazwy środka stylistycznego i jego funkcji w tekście
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 4. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Znajdź w tekście Marty Sapały fragmenty odnoszące się do sposobów walki z biedą. Ustal, co autorka mówi na ten temat, weź pod uwagę przykłady, które podaje.

Krok 2: Wykorzystując fragmenty tekstu Marty Sapały, sformułuj argumenty, którymi potwierdzisz słuszność tezy Anny Kurowskiej.

Krok 3: Formułując argumenty, odnoś się do konkretnych przykładów.

Przykładowa odpowiedź

- Wyższy status materialny umożliwiłby Beacie utrzymanie się i kształcenie w Warszawie.
- Wyższe kwalifikacje ułatwiłyby znalezienie lepiej płatnej pracy i wychodzenie z biedy.

Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne sformułowanie dwóch argumentów
 1 pkt – poprawne sformułowanie jednego argumentu
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 5. 0-4 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal, w jaki sposób autorki obu tekstów podchodzą do problemu ubóstwa w Polsce.

Krok 2: Znajdź podobieństwa i różnice w obu podejściach.

Krok 3: Przedstaw wnioski, do których dochodzą autorki obu tekstów.

Krok 4: Sprawdź poprawność interpunkcyjną i ortograficzną oraz czy twoja notatka ma wymaganą liczbę wyrazów.

Przykładowa odpowiedź

Anna Kurowska i Marta Sapała opisują podobne problemy związane z ubóstwem w Polsce. Pokazują podobne przyczyny biedy, m.in. źle działający system pomocy społecznej czy braki w wykształceniu i kompetencjach osób reprezentujących środowiska biedy. Pierwsza z autorek jednak formułuje zasady przeciwdziałania ubóstwu, a druga opisuje bariery wychodzenia z biedy. Kurowska wykorzystuje wyniki badań naukowych, stąd też styl jej wypowiedzi, a Sapała obrazuje problem na przykładzie rzeczywistego projektu zrealizowanego przez „Magazyn Kontakt” w Warszawie. Oba teksty kończą uwagi podkreślające konieczność udzielenia pomocy osobom doświadczającym biedy. [83 wyrazy]

Zasady oceniania

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne)

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych)

Uwaga: jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

Zadanie 6. 0–2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie treść dramatu *Antygona* Sofoklesa, a następnie przyjrzyj się uważnie plakatowi.

Krok 2: Przeanalizuj sposób prezentacji postaci na plakacie – ich mimikę, spojrzenie, elementy znajdujące się wokół nich.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów z dramatu Sofoklesa oraz wskazując ilustrujące je elementy graficzne.

Przykładowa odpowiedź

Plakat nawiązuje do pary głównych bohaterów dramatu – Antygony i Kreona – będących w konflikcie wynikającym z nierozwiązywalnego sporu między dwoma sprzecznymi racjami w związku ze śmiercią Polinejkesa. Ten fakt podkreśla rozdzielenie ich niejako na pół i zestawienie ze sobą. Kreon broni autorytetu władzy i ustanowionych przez siebie praw, a Antygona jest posłuszna prawom boskim i wierna miłości do brata. Choć ponosi śmierć, to ona wychodzi z tego starcia zwycięsko, co sugeruje przedstawienie jej postaci w jasnych barwach. Kreon jest postacią przegraną, pokazaną w ciemnych barwach. Postać Kreona jest złożona z elementów, puzli – sugestia rozpadu, upadku władzy, przegranej władcy. Antygona jest jednolitą rzeźbą – sugestia trwałości jej ideałów, wierności bratu i prawom boskim.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawna interpretacja plakatu z uwzględnieniem dwóch elementów graficznych

1 pkt – poprawna interpretacja plakatu z uwzględnieniem jednego elementu graficznego

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 7. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zapoznaj się z fragmentem Księgi Koheleta. Przeanalizuj sposób, w jaki ukazano tam ludzkie życie.

Krok 2: Przyjrzyj się obrazowi. Zinterpretuj znaczenie takich jego elementów, jak: czaszka, świeca, kwiat, mapa.

Krok 3: Nazwij motyw łączący oba teksty kultury. Uzasadnij swoją odpowiedź, odnosząc się do obu dzieł.

Przykładowa odpowiedź

Motyw: *vanitas*

Księga Koheleka, np.:

- wartości doczesne są marnością,
- wszystko przemija,
- za życia na ziemi nic nie przynosi zaspokożenia, nasycenia.

Obraz Pietera Claesza, np.:

- czaszka symbolizuje nietrwałość życia,
- zegar – upływający czas,
- zerwany kwiat – marność spraw tego świata,
- dogasająca świeca – kres życia doczesnego.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem odwołującym się do obu dzieł

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 8. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zapoznaj się z definicją groteski, a następnie przeczytaj fragment *Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią*.

Krok 2: Przeanalizuj sposób prezentacji śmierci w średniowiecznym dialogu – jej wygląd, zachowanie, język, którym się posługuje.

Krok 3: Wskaż w sposobie prezentacji śmierci elementy groteskowe (odnieś się do cech groteski przedstawionych w definicji).

Przykładowa odpowiedź

Atmosfera dziwności i absurdu, niejednorodność stylistyczna, śmierć jest śmieszna i straszna zarazem. Dopuszczalny opis śmierci ze wskazaniem jej brzydoty, konfrontacja postawy mędrca z jego pozycją społeczną.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 9. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie wiersz *Święta miłości kochanej ojczyzny* Ignacego Krasickiego.

Krok 2: Zwróć uwagę na to, do kogo zwraca się w pierwszym wersie podmiot liryczny utworu – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 3: Przeanalizuj budowę kolejnych wersów i ustal, czy zaczynają się one od takich samych wyrazów/sformułowań – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 4: Przypomnij sobie znaczenie słowa *nobilitować*, a następnie odnieś je do sposobu, w jaki autor prezentuje w utworze cierpienie dla ojczyzny – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. F, 2. P, 3. P

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 10. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie treść *Lalki* Bolesława Prusa oraz sposób kreacji głównego bohatera – Stanisława Wokulskiego.

Krok 2: Ustal, o czym marzył Wokulski, jak postrzegał innych ludzi, co chciał osiągnąć w życiu, jakie idee wyznawał i czym się zajmował.

Krok 3: Podaj dwa konkretne przykłady, odnosząc się do treści powieści Bolesława Prusa.

Przykładowa odpowiedź

1. Nie pasował do żadnej z warstw w społeczeństwie.
2. Jego nieprzeciętność, talenty i możliwości nie były doceniane przez środowisko, a zwłaszcza przez Izabelę Łęcką, którą kochał.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem uwzględniającym dwa przykłady

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem uwzględniającym jeden przykład

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 11.

Zadanie 11.1. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie treść *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego.

Krok 2: Określ, jaki stosunek miał początkowo Cezary Baryka do rewolucji bolszewickiej.

Krok 3: Przeanalizuj fragment *Przedwiośnia*, zwracając uwagę na to, w jaki sposób opisane doświadczenie wpłynęło na ewolucję poglądów młodego Baryki.

Przykładowa odpowiedź

Cezary Baryka utwierdza się w przekonaniu, że jego fascynacja rewolucją była błędem. Rozumie, że metody stosowane przez komunistów – przemoc, gwałt, zemsta – są złe, a rewolucja zamiast sprawiedliwości i szczęścia przynosi anarchię oraz krzywdę niewinnych ofiar.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 11.2. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Znajdź w podanym fragmencie *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego pytania retoryczne.

Krok 2: Ustal, kto je wypowiada i do kogo oraz w jakiej sytuacji.

Krok 3: Określ funkcję pytań retorycznych, biorąc pod uwagę okoliczności, w których rozgrywa się przedstawiona scena.

Przykładowa odpowiedź

- Nakłaniają odbiorcę do postawy refleksyjnej.
- Zwracają uwagę na emocjonalność wypowiedzi obu postaci.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 13.

Zadanie 13.1. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie wiersz księdza Jana Twardowskiego.

Krok 2: Ustal, jaki obraz Boga wyłania się z utworu, w jaki sposób został On przedstawiony.

Krok 3: Przeanalizuj słownictwo opisujące Boga.

Przykładowa odpowiedź

Bóg w wierszu to pełna miłości doskonałość, przy której nawet najlepsze stworzenia na świecie wypadają blade. Jest pełen dobroci i wyrozumiałości.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 13.2. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie, czym jest paradoks.

Krok 2: Wyszukaj w utworze Jana Twardowskiego sformułowanie, które jest pozornie sprzeczne.

Przykładowa odpowiedź

„piękną złą osę”, „tajemnice nie mniejsze ale zawsze różne”

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 14. 0–2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie treść opowiadania *Profesor Andrews w Warszawie* Olgi Tokarczuk. Przeanalizuj fragment komiksu.

Krok 2: Ustal, gdzie rozgrywa się akcja ukazanych w komiksie scen oraz w jaki sposób wpływają one na tytułowego profesora.

Krok 3: Weź pod uwagę czarno-białą kolorystykę komiksu – określ, jaki ma ona związek z obrazem Polski ukazanej w opowiadaniu Olgi Tokarczuk.

Przykładowa odpowiedź

Profesor przybywający zza żelaznej kurtyny tuż przed wprowadzeniem w Polsce stanu wojennego zobaczył kraj, w którym na ulicach stały czołgi, w sklepach były puste półki, telefony nie działały, trudno było znaleźć ambasadę. Polacy byli mu życzliwi, okazywali pomoc. Wszystko wyglądało jak absurdalny sen.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie informacji na podstawie opowiadania i komiksu

1 pkt – podanie informacji na podstawie opowiadania lub komiksu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 15. 0–35 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Wybierz temat pracy.

Krok 2: Zastanów się, w jaki sposób należy rozumieć pojawiające się w nim zagadnienie. Ustal swoje stanowisko wobec problemu.

Krok 3: Zastanów się, w jaki sposób problem został ukazany w utworze, do którego musisz się odwołać.

Krok 4: Poszukaj innych tekstów literackich, w których pojawia się analizowany problem. Ustal, w jaki sposób został on zaprezentowany. Następnie wybierz tekst, który wykorzystasz w swoich rozważaniach.

Krok 5: Wyszukaj konteksty, do których możesz się odwołać, aby pogłębić i urozmaicić swoją wypowiedź. Pamiętaj, że muszą być one wnikliwe.

Krok 6: Zadbaj o kompozycję oraz poprawność językową i interpunkcyjną swojej pracy.

Krok 7: Sprawdź, czy praca posiada odpowiednią liczbę słów.

Zasady oceniania

0–35 pkt – odpowiedź w pełni poprawna merytorycznie, kompozycyjnie oraz językowo, w tym:

0–1 pkt – spełnienie formalnych warunków polecenia

0–16 pkt – kompetencje literackie i kulturowe

0–7 pkt – kompozycja wypowiedzi:

0–3 pkt – struktura wypowiedzi

0–3 pkt – spójność wypowiedzi

0–1 pkt – styl wypowiedzi

0–11 pkt – język wypowiedzi:

0–7 pkt – zakres i poprawność środków językowych

0–2 pkt – poprawność ortograficzna

0–2 pkt – poprawność interpunkcyjna

Arkusz 5.

Zadanie 1. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie oba teksty. Odnajdź w nich fragmenty, w których autorki podają przyczyny szybkiego tempa życia we współczesnym świecie.

Krok 2: Ustal, czy przyczyny szybkiego tempa życia podane przez obie autorki są takie same czy też inne.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do przykładów z obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź

Przyczyny wymieniane przez autorki są różne: Drenda – materialna konieczność, Kopeć – konkurencja i marketingowy styl życia.

lub

Przyczyny wymieniane przez obie autorki są podobne – czynniki społeczno-ekonomiczne.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie odnoszące się do obu tekstów

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 2. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeanalizuj tytuły obu tekstów, sprawdź czy pojawiają się w nich określenia (przymiotniki) – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 2: Ustal pochodzenie wyrazów „smartfon” i „instant” – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Krok 3: Przypomnij sobie cechy felietonu, a następnie sprawdź, czy można je odnieść do obu tekstów – zaznacz poprawną odpowiedź w tabeli.

Poprawna odpowiedź

1. F, 2. P, 3. F

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 3. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Zastanów się nad sensem wskazanego zdania. Weź pod uwagę słowa „konsumpcja” i „natychmiastowość”.

Krok 2: Poszukaj w obu tekstach fragmentów, które uzasadniają słuszność wskazanego stwierdzenia.

Krok 3: Sformułuj argumenty, w których odniesiesz się do przykładów z obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź

1. Obecny system gospodarczy, w tym branża doradztwa zawodowego, skłania ludzi do zwiększania efektywności pracy dla większego posiadania.

2. Współczesna kultura instant skraca czas i upraszcza proces zaspokajania potrzeb, przez co czyni go bardziej priorytetowym i dostępnym.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne sformułowanie dwóch argumentów

1 pkt – poprawne sformułowanie jednego argumentu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 4. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal, czym jest słownictwo wartościujące.

Krok 2: Wypisz z obu tekstów przykłady takich sformułowań, a następnie określ ich funkcję.

Przykładowa odpowiedź

Tekst 1.: nieubłagany, właściwa

Tekst 2.: atrakcyjne, pożądany

Funkcja: Ujawnia stosunek autorów do omawianych zjawisk.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie przykładów słownictwa wartościującego i omówienie jego funkcji

1 pkt – poprawne podanie przykładów słownictwa wartościującego bez omówienia jego funkcji

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 5. 0-4 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Ustal, w jaki sposób autorzy obu tekstów podchodzą do problemu zwiększającego się tempa życia.

Krok 2: Znajdź podobieństwa i różnice w obu podejściach.

Krok 3: Przedstaw wnioski, do których dochodzą autorzy obu tekstów.

Krok 4: Sprawdź poprawność interpunkcyjną i ortograficzną oraz czy twoja notatka ma wymaganą liczbę wyrazów.

Przykładowa odpowiedź

W obu tekstach skutki zawrotnego tempa życia, które jest znakiem naszych czasów, uznaje się za negatywne. Drenda zwraca uwagę na materialne źródła zjawiska, a także urządzenia i metody pozwalające kontrolować czas oraz zwiększać efektywność w pracy. Kopeć koncentruje się na powszechnym modelu kultury instant i jej przejawach, takich jak fast food i fast car. Obie autorki czas nazywają wrogiem, a szybkie tempo życia uważają za zgubne. W puencie tekstu pierwszego podkreśla się absurdalność pogoni za czasem, a w tekście drugim pojawia się konkluzja dotycząca możliwości wyboru takiego bądź innego życia. [90 wyrazów]

Zasady oceniania

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne)

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych)

Uwaga: jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

Zadanie 6.

Zadanie 6.1. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie podany utwór.

Krok 2: Znajdź fragmenty, które odnoszą się do człowieka. Ustal, w jaki sposób został on przedstawiony, weź pod uwagę słownictwo wartościujące.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów z tekstu.

Przykładowa odpowiedź

Człowiek to Boże stworzenie pełne godności, podobne do aniołów i obdarzone władzą nad innymi stworzeniami, wdzięczne i pokorne, świadome, że bez Boga jest małe i słabe.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Zadanie 6.2. 0–1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie tekst.

Krok 2: Określ jego charakter, odnosząc się do treści psalmu.

Krok 3: Wybierz poprawną odpowiedź spośród podanych.

Poprawna odpowiedź

B

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Zadanie 7. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie fragment *Kroniki polskiej* Galla Anonima.

Krok 2: Przypomnij sobie, na czym polega dydaktyzm tekstu.

Krok 3: Znajdź we fragmencie *Kroniki polskiej* elementy mogące świadczyć o tym, że to utwór dydaktyczny.

Przykładowa odpowiedź

Autor wymienia liczne zalety Bolesława, pouczając na jego przykładzie, jakie cechy powinien mieć władca.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 8. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie, czym są inwersja oraz antyteza.

Krok 2: Znajdź w utworze Mikołaja Sępa Szarzyńskiego przykłady tych środków poetyckich i zapisz je w tabeli.

Przykładowa odpowiedź

Środek artystyczny	Cytat
inwersja	<i>Gdy Ciebie, wiecznej i prawej piękności, Samej nie widzi, celu swej miłości.</i>
antyteza	<i>I nie miłować ciężko, i miłować Nędzna pociecha</i>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 9. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przypomnij sobie kreację bohatera *Lalki* – Stanisława Wokulskiego.

Krok 2: Oceń, które z jego cech mogą świadczyć o tym, że miał cechy bohatera romantycznego. Wskaż te, które potwierdzają, że to pozytywista.

Krok 3: Weź pod uwagę uczucia, marzenia, aspiracje, stosunki z innymi ludźmi, podejście do nauki oraz interesów.

Przykładowa odpowiedź

Wokulski reprezentuje pokolenie przejściowe – jego osobowość kształtowała się jeszcze w romantyzmie, stąd takie jego cechy, jak np. uczuciowość, idealizm, indywidualizm, specyficzne podejście do ideału kobiety i uczucia (miłość do Izabeli), ale jako człowiek dojrzały realizował się już w czasach pozytywizmu – stąd wynika jego prześiąknięcie duchem epoki i takimi ideami, jak praca, nauka, organicyzm, asymilacja Żydów (szacunek dla prof. Geista, pomoc ubogim, przyjaźń z Żydami). Te sprzeczne hasła to konsekwencja czasów, w których przyszło mu żyć.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem uwzględniającym odwołania do całego utworu

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem bez odwołania do całego utworu

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 10. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeanalizuj scenę ukazaną na fotosie.

Krok 2: Weź pod uwagę pozę postaci, kolorystykę, nastrój ukazanej sceny.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do konkretnych przykładów.

Przykładowa odpowiedź

Tak, udało się.

Mroczny, tajemniczy nastrój sceny z powieści uzyskano dzięki ciemnej tonacji barw i niewyraźnym konturom przedmiotów we wnętrzu pokoju. Strumień światła wydobywa z mroku postać Raskolnikowa w dramatycznym momencie – tuż przed zadaniem morderczego ciosu, z uniesioną siekierą. Dramatyzm sceny podkreśla czerwony kolor – kolor krwi, symbolizujący śmierć, na stroju lichwiarki jeszcze przed zabójstwem.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 11. 0-2 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj uważnie fragment *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego. Przypomnij sobie znaczenie pojęcia *utopia*.

Krok 2: Znajdź we fragmencie powieści Żeromskiego przykłady świadczące o tym, że opowieść Seweryna to mrzonka, opowieść fantastyczna o idealnej, ale nieistniejącej realnie krainie.

Krok 3: Sformułuj odpowiedź, odnosząc się do dwóch konkretnych przykładów z tekstu.

Przykładowa odpowiedź

Opowieść ma cechy utopii, ponieważ przedstawiono w niej doskonałość technologiczną, lepszy świat, oparty na braterstwie wszystkich ludzi, sprawiedliwy ustrój społeczny.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna zawierająca dwie cechy utopii

1 pkt – odpowiedź poprawna zawierająca jedną cechę utopii

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi

Zadanie 12. 0-1 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Przeczytaj tytuł opowiadania, przypomnij sobie jego treść.

Krok 2: Zwróć uwagę na rozdzwięk pomiędzy formą a znaczeniem zdania: „Proszę państwa do gazu”.

Krok 3: Wyjaśnij, na czym polega ironia.

Przykładowa odpowiedź

Tytuł opowiadania ma charakter ironiczny dlatego, że zwrot grzecznościowy został użyty w kontekście śmierci, która czeka więźniów obozu koncentracyjnego. Pokazuje także mechanizm zakłamania panujący w obozie – więźniom nie mówi się o tym, co ich czeka.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna z trafnym uzasadnieniem

Zadanie 17. 0–35 pkt

Rozwiązanie krok po kroku

Krok 1: Wybierz temat pracy.

Krok 2: Zastanów się, w jaki sposób należy rozumieć pojawiające się w nim zagadnienie. Ustal swoje stanowisko wobec problemu.

Krok 3: Zastanów się, w jaki sposób problem został ukazany w utworze, do którego musisz się odwołać.

Krok 4: Poszukaj innych tekstów literackich, w których pojawia się analizowany problem. Ustal, w jaki sposób został on zaprezentowany. Następnie wybierz tekst, który wykorzystasz w swoich rozważaniach.

Krok 5: Wyszukaj konteksty, do których możesz się odwołać, aby pogłębić i urozmaicić swoją wypowiedź. Pamiętaj, że muszą być one wnikliwe.

Krok 6: Zadbaj o kompozycję oraz poprawność językową i interpunkcyjną swojej pracy.

Krok 7: Sprawdź, czy praca posiada odpowiednią liczbę słów.

Zasady oceniania

0–35 pkt – odpowiedź w pełni poprawna merytorycznie, kompozycyjnie oraz językowo, w tym:

0–1 pkt – spełnienie formalnych warunków polecenia

0–16 pkt – kompetencje literackie i kulturowe

0–7 pkt – kompozycja wypowiedzi:

0–3 pkt – struktura wypowiedzi

0–3 pkt – spójność wypowiedzi

0–1 pkt – styl wypowiedzi

0–11 pkt – język wypowiedzi:

0–7 pkt – zakres i poprawność środków językowych

0–2 pkt – poprawność ortograficzna

0–2 pkt – poprawność interpunkcyjna